De steile tocht

Willem de Mérode

bron
Willem de Mérode, *De steile tocht*. Uitgeversmaatschappij Holland, Amsterdam 1930

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/mero001stei01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

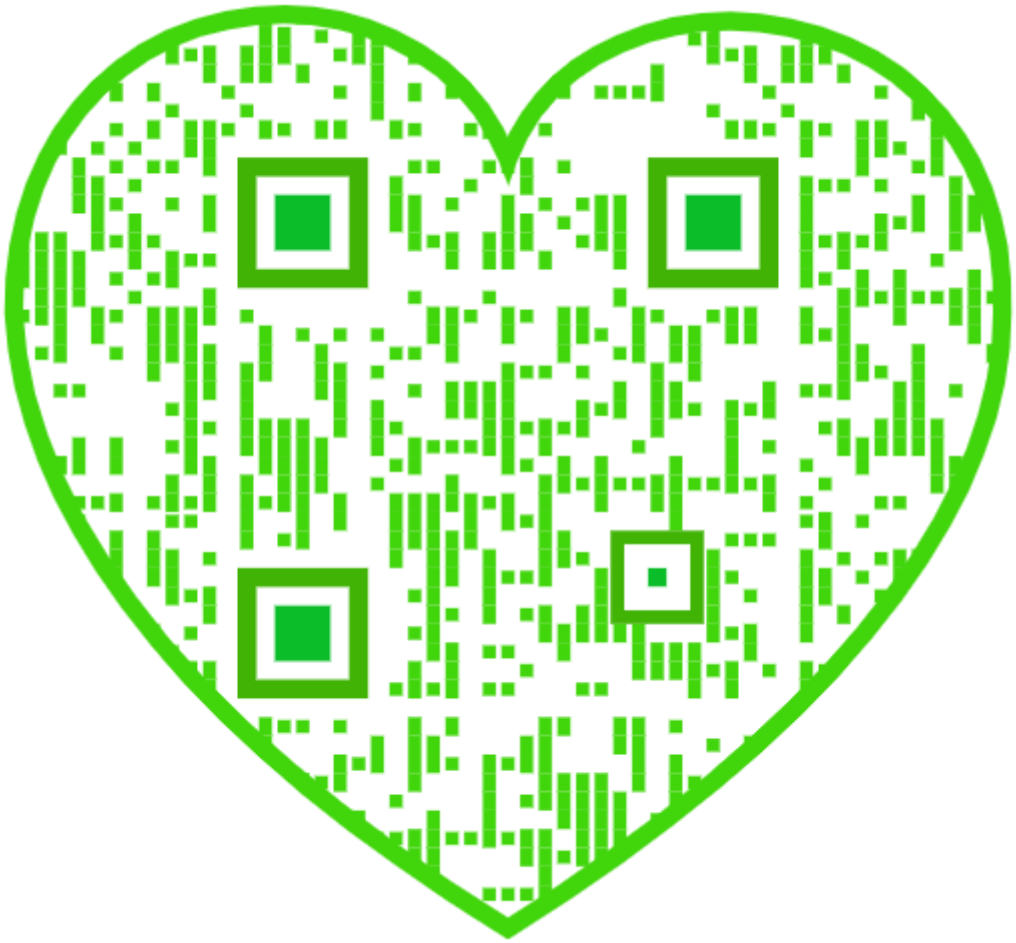

Het gansche schepsel zucht, verwachtende als met opgestoken hoofde de openbaring der kinderen Gods.
Paulus.

Inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.
Augustinus.

Augusto sacrum.

Veni Creator

Verlosser! kom! de wereld wacht!
   Die struikelen en dolen,
Heel dit wanhopige geslacht
   Heeft zich aan U bevolen.
Blinden gaan tastend naar U uit,
En luistren scherp op elk geluid.
   De doove speurt alom
Of hij U ziet genaken!
Heer, doe de heemlen flakkeren en blaken!
   Kom!

Uw boden rennen reeds voorbij:
   De stormwind dorscht de landen;
De bergen rooken; 't springgetij
   Verdrinkt de lage stranden.
De wereld waggelt; burcht en dom
Zinkt weg of kantelt dronken om.
   Wat straks nog pronkte en glom,
Is als een damp verdwenen.
Hoor, hoe wij uit den chaos tot U weenen.
   Kom!

Kom, Sterke, die het al verwint,
   Herschep de slechte wereld.
Ze is als een nieuwgeboren kind
   Rondom met bloed bepereld.
Met zuiver zout, met louter vuur
Doordring de onheilige natuur.
   Wat haar besmette en momm',
Doe 't weg; uit reine doeken
Haar eerste glimlach zal Uw oogen zoeken.
   Kom!

Kom, Trooster, die de harten stilt,
   En kalm doet ademhalen
Den angstige, die straks, als wild
   Ten dood vervolgd, moest dwalen.
Kom, uit 't verwoestende gedruisch,
Red ons tot Uw doorzongen huis.
   Opeens ligt alles stom.
Dan schrééuwt het ongeduld van Uw beminden:
Erbarmer! Verlosser! lààt U van ons vinden!
   Kom!

O Hart

O hart, dat naar Gods liefde smacht,
En luistert als de wereld lacht
En voelt U opgetogen
Bij 't lachen harer oogen,

Durft gij de rust van uw gemoed
Voor 't blinken van haar waardloos goed
En kort genot verruilen?
‘Waar kan ik haar ontschuilen?’

Wilt van haar gouden oogenschijn
Gij langer niet bedrogen zijn
Sluit uw begeerge zinnen.

En vóór Hem met gebed of kreet
Uw onmacht te overromplen weet,
Ontvangt u Zijn beminnen.

De Luiken

Om hitte en onrust uit te sluiten,
Doen wij de zware luiken dicht.
Nu dringt uit het rumoerig buiten
Alleen de klaarheid van het licht,

Want zie, de harten zijn nog open,
En zon komt helder ingezeefd
En toont, van blanken glans omdropen,
Al wat er binnen staat en leeft.

Heer, doe de luiken van ons wezen
Voor werelds ijdelheden dicht.
En maak ons hart door Uwe vreeze
Zoo vol van helder zonnelicht.

De Zon

Als ik de bouten uit de klampen
Licht en de luiken opensluit,
Uw stralen, dat met damp moet kampen,
Is 't, zon, dat in mijn oogen stuit.
'k Zie u de nevelen ontstijgen
En hoe ge in 't stijgen glanzend wordt,
Tot ik mijn aangezicht moet nijgen,
Wijl mij uw glorie overstort.

Zoo straalt Gij heerlijk uit den hoogen
O glorierijke Zoon van God,
Die, met ons ongeluk bewogen,
Dringt tot de gronden van ons lot.
En moge Uw licht soms gloeiend branden,
Het rijpt des Landmans korenoogst.
En kostlijk rusten in Zijn handen
De vruchten door Uw gloed gebloosd.

Sluimeren in 't Groen

Wat is het zoet, uit 't koele lommer
Te zien, hoe 't licht het dal bedekt,
Terwijl het ronken van een brommer
Naar welbehaaglijk slapen trekt.
Ik zie de rogge geluw waaien,
En zilvrig wuift het haverveld.
Het koeltje komt mijn leden aaien,
En 'k ben reeds tot den slaap gesneld.
Nog even open ik mijn oogen,
Het stille land wuift groen en geel.
Dan ben ik suizend weggevlogen.
De goede slaap nam mij geheel.
Hoe lang? 'k vaar op met vreemde schrikken.
Ik weet van tijd noch plaats 't verband.
Maar als mijn oogen opwaarts blikken,
Zie ik het deinen van het land.
Zoo wilt Gij ons bestaan bestieren.
Na werelds kommervol gedruisch,
Wacht ons uw rust, en goedertieren
Draagt Gij ons sluimerend naar huis.
Dan streelt Gij zacht onze oogen open,
En schrikken we eerst van 't zalig licht,
Wij zien 't hoogst dat wij durfden hopen,
Wij zien stil in Uw Aangezicht.

Hangende Lantaarn

Al knarsend langs den muur te zwaaien
In rustloos heen en weder gaan,
Daar wind mijn roestgen stang doet draaien,
Is mijn armzalige bestaan.

Nu rechts, dan links, nu hier, dan daar, en
Met vlokken walmend spreidt mijn licht
Meer schaûw dan schijn, en het gevaar en
't Leed groeit door slecht betrachten plicht.

Ik zou de kuilen en de plassen
Beschijnen moeten, en de Dood,
Die u zoo haastig kan verrassen
Met eenen snellen scherpen stoot.

Ik moest den goeden weg u wijzen,
Die recht leidt naar het veilig huis.
Maar ach, de wind! die mij te rijzen
En dalen drilt naar elk gesuis!

Wie langs 't gevaarlijk pad moet dwalen
Neem' haastig een standvastig licht,
Om bij dat klaar en rustig stralen,
Te weten wáár zijn voet zich richt.

Heer, als Gij maar in 't hart wilt branden,
Draagt men een schijnsel met zich mee,
Waarbij men zeker zal belanden
Tot hemels licht en hemels vreê.

De Waakhond

Na de avondmaaltijd, in de hoeven,
Wenscht 't volk goênacht, en op den deel
Stapt het met zware trage kloeven
Bij 't snuivend vee langs naar zijn peel.

De grendel schoof; de stroeve pinnen
Zijn door de bout op 't luik gezet.
En naarstig gaat men zich bezinnen
Op 't oud eenvoudig nachtgebed.

Dan rust het al; de hond ligt buiten,
Spits op gerucht van stap of woord.
En mag hij vredig de oogen sluiten,
Hij gromt als hij van ver iets hoort,

En blaft scherp, komt er iemand naken,
En stoort den slaap van het gezin,
En durft het helder wakker maken
Al laakt men veel en prijst men min.

O waker, ons van God gegeven,
Geweten, wek uit zatte vaak,
En wie nog sluimrend zij gebleven,
Roep, tot hij beter wakker raak'.

Vergeten Kaars

Ik licht en kwijn, en duister
Wordt mijn geduldig hart.
Om u is alles luister,
Om mij is alles zwart.

Uw daden en gesprekken
Heb ik met vreugd belicht,
Ik deed den lach ontdekken
In uw ontgloeid gezicht.

Ik heb uw eenzaamheden
Gekoesterd en getroost.
En toen gij hebt gebeden
Uw deemoed zacht ombloosd.

Ik deed de schaduws zwichten
Die dwaalden rond uw rust.
Bij stil en louter lichten
Geeft sluimer kracht en lust. -

Nu zag 'k u kleedren kiezen
Vol haast; en zeer bevreesd
Eén stonde te verliezen
Spoeddet gij naar het feest.

Gij zult u wel vermaken
Met vreugden allerhand.
Maar ik weet 't einde naken
Vol zatheid, rouw en schand.

Gij hebt mij hier vergeten.
'k Brand op vergeefsche wacht.
O, als gij maar wilt weten;
Straks, zonder mij, blijft 't nacht.

Het IJzer

In een tang werd ik gehecht,
In een knettrend vuur gelegd.
Om mij naar Zijn wil te vormen
Laat Hij mij van vlam omstormen.

Hoe de tochtge blaasbalg raast
En de gloed al heeter blaast,
Die mij slaat met blauwe striemen
En mij bloedend gaat doorpriemen.

Hoè dit brandt en hoe dit steekt,
Tot ik gloeiend ben doorweekt,
En ik lig in de geduchte
Greep verbleekend te verzuchten.

'k Werd verlost en dacht: 'k genees,
Toen een lompe hamer rees
En met een luidruchtig schallen
Klinkend op mij neer kwam vallen.

Krimpend bood ik wederstand,
Maar de slag trof te allen kant,
'k Ging in 't water, 'k ging ten vure,
Nieuw kastijden moest 'k verduren.

Smid! die tot een feller dracht
Slagen zwaarder hamer bracht,
Bij nog dichter samendrukken
Veer ik op, en spring aan stukken.

En Hij zeide kalm: gij véért?
Dat is lang door mij begeerd.
Want dan heb Ik aan uw leven
Eindelijk Mijn kracht gegeven.

De Zandbult

Semper idem.

Blank van flanken, altijd even
Zuiver-wit en stralend-naakt,
Zijt gij streng en stil gebleven,
't Zij de hemel bleekt of blaakt.

Blinkt de zon, gij staat te pralen
En kaatst heel haar glans weerom.
Ongenaakbaar door uw stralen
Zijt ge een zengend heiligdom.

Als den hemel grommend dekte
Onweerdreigend wolkgekrui,
Tartte uw blank, o onbevlekte,
Donkerheid en donderbui.

Klutst de geeselende regen
Aarde en hemel tot één grauw,
Wit stelt ge u halstarrig tegen
De almacht der gemeene rouw.

En de nacht die met zijn donker
Overromplend 't al versteekt,
Zorgt slechts dat uw fel geflonker
Blinkender te voorschijn breekt.

'k Weet, niets doet Uw hart ontwaken,
Dan de omvaming van Gods schijn,
Als geen mensch meer durft te naken
Tot uw laaiend eenzaam-zijn.

Altijd eender, altijd even
   Zuiver, heft ge u, schamel zand.
In uw rauwheid rein gebleven,
   Berg Gods in bezoedeld land.

Het Vogelnest

Van Uwe ruimte een luttel deel,
Omvlochten met gevonden hooi,
En sierlijk in zijn simple tooi,
Werd tot een nest van vormen êel.

Een grauw fluweelige cocon,
Nog vol van zomers honinggeur,
Een toevlucht met een open deur,
Hing het te schomlen in de zon.

Ter invlucht voor wat moede en zwak
Zich werelds wijde vreugd ontzegt,
Was het gedrukt en aangehecht
In de oksel van een sterken tak.

O waarom, zingend hart, veracht
Ge uw levens schat en veilge lust?
Omdat ik nergens beter rust
Dan in de hand, die mij verwacht.

Ik laat de ruimte die 'k Hem nam
Voor mij en mijner jongen nood,
En vlieg door leven en door dood
Tot God van wien mijn oorsprong kwam.

Een vreemde ijle stilte hing
Rondom het blij verlaten nest.
O van òns aardsch omhulsel, rest
Ons straks zoo schoone erinnering?

De Meeuw

Vrijbuiter, die op 't wad gewiegd
Tot wild genot uw heil ontvliegt!
Hoog opgespat verblindend schuim!
Sneeuwvlok, wegdwarlend in het ruim!
O hartontroerend angstgeschreeuw!
Kringelend klagen! witte meeuw!

Gij laat uw grillig spitse vlucht
Onrustig blinken voor de lucht,
En sliert met listig loome bocht
Gierig op wat uw felheid zocht,
En zijt met verschen buit ontsneld
Aan 't zwin dat hijgend opwaarts welt.

Maar als de holle donder grolt,
Storm met de bolle golven solt,
Ontwijkt gij achter duin en dijk
Tot aardes vast en veilig rijk.
Als snipper zinkt ge in de open voor,
Wit vuurwerk springt ge uit 't zwarte spoor.

Roofvogel met uw zilvren vlucht,
Ziel zwerft als gij van land tot lucht
En duikt in levens dolle zee
En tuimelt op tot hemels vreê,
En heeft haar eindlijk nest bereikt
Als stortend zij tot God bezwijkt.

De Pauw

In glans van iriseerend blauw
Dook uit het lentegroen de pauw.

Toen hij mijn dwingende aandacht zag,
Heesch hij zijn staart gelijk een vlag,

En voor mijn oog en brandde en blonk
Aards heerlijkheid en hemels pronk,

Ros, zwart, blauw, goud, onthieven koen
Hun fonkeling aan 't diepe groen.

Als een vervoering overviel
Hun felheid mijn vermoeide ziel.

Zijn blikken zochten mij vervaard
Hij zwiepte neêr zijn dichte staart,

En of hij om *mijn* leven streed
Trof hij mijn akelige kreet:

Bewondraar, weet, hoe àrm ik ben,
En - dat ik mijn ellende ken.

Eens, o hoe ver ligt dit weleer,
Was mild mijn stem en mat mijn veer.

Maar ik verbruikte dwaas de kracht
Van bloed en ziel tot scheller dracht

En sprong trots in den tooverkring
Van vleiende bewondering.

Toen, een ondeelbaar oogenblik,
Trof mij de bliksem van Gods schrik,

Wijl ik ziels heerlijkheid en heil
Had voor mijn wuften opschik veil,

En heel mijn leven, sterk en teêr
Verbruikte in 't glanzen van mijn veer.

O bitter lot, te laat beschreid,
Berouw nooit wordt gij afgeleid.

Ik snelde aan eigen pracht voorbij,
Maar zwaar sleep ik haar achter mij,

Een schoone en waardelooze last,
Mijn schril verleden houdt mij vast.

Ik rep de vlerken naar omhoog
En tuimel in een regenboog

Ter aarde, en afgemat van leed,
Kwetst u de kwelling van mijn kreet. -

Zijn staart zwaaide open en het was
Of vonken stoven door het gras.

Hij gilde weder, rauw en schriel:
Dit is de weemoed van mijn ziel:

Mijn bonte ballingschap en smart
Verheugen oogen u en hart.

Maar eenmaal zal een einde zijn
Aan lossen tooi en looze schijn.

Want ook de duur van schande en schuld,
Hoe traag zij wijken, wordt vervuld.

Gods toorn heeft loutrend uitgewoed.
Hij ziet mij aan en keurt mij goed.

Als na lang zwellen, malsch gekweekt,
Zijn liefde tot mij openbreekt,

Zal ik, verzadigd van geluk,
Verlost van liederlijke smuk,

Oplaaien uit emaille en goud,
Een vlám gepèrst uit kreunend hout.

En God bereikend, *zie* ik Hem,
En hoor, ontzet van vreugd, mijn stèm.

Al de aardsche glans die mij ontvliet
Golft glorieus tot Hem als lied. -

Hij hief zich traag, bevloog een tak,
Die boog, en trillend bijna brak,

En gìlde uit vlammen groen en ros:
God! maak mijn ziel toch eindlijk los!

De Nachtegaal

Ik wist niet dat de nachtegaal
Zijn leven door in zuivren haal
De nachten reit aan nachten
Door vreugdes teedre klachten.

Ben ik tot heden doof geweest
Of bleef het jaarlang winter?
Nu hoor ik hier en ginder
Zijn jubelend tempeest.

In schemergrijzen schaûw vergaat
Het grauw van zijn geveder.
't Is of de nacht te klinken staat,
Dan boven, dan beneden.

En door mijn eigen ziel verschiet,
Een koortsig, zalig rillen,
De jubel die zich stillen
Noch breken laat in kreet of lied.

O, die ons met zijn puur gevlei
Uit zwaren slaap kwam fleemen
En zóó een hart durft nemen,
Bindt het in zoete slavernij.

O hart, dat nu zoo trots en blij
En zegewis gaat zingen,
Die zóó een hart kan dwingen,
Maakt het voor eeuwig vrij!

De Legende van het Roodborstje

Ik heb Hem aangeschouwd
Verborgen onder koele rozen.
Men heesch Hem aan een hout,
Met bloed bespat als een leproze.

Mijn hart was schier versteend.
Wie heeft Zijn lichaam zóó geschonden
En tot een krans vereend,
De doornen om Zijn hoofd gewonden?

Mij heugt de pijn die stak
Als de eglantier mij nijdig raakte,
O Hoofd, waarin de tak
Zich met zijn scherpe vlijmen haakte.

Door sluieren van bloed
Zag 'k Zijn stille oogen naar mij schouwen,
Mijn hart van minnens gloed
Versmelten ging in grooten rouwe.

En voor ik 't zelven wist
Was 'k tot Zijn arm gelaat gevlogen.
Een doorn heb 'k weggegrist.
Mijn borst werd van Zijn bloed betogen.

Mij gaf Zijn laatste wil
De glorie van Zijn hart geschonden.
Toen fluisterde Hij stil:
‘Door liefde blijven wij verbonden.’

Ik zag Hem sterven gaan,
En schreeuwend ben ik opgevlogen.
Het moorden was gedaan.
Maar 'k hief Zijn Bloed voor aller oogen.

O schrik en heiligheid,
Vervulling van het brandendste begeeren,
Gesmukt ben 'k en gewijd
Voor eeuwig met het Bloed des Heeren.

De Leeuwerik

O hart, dat van verrukken zwelt
En zwingt den hemel in
En juublend voor den troon vertelt:
‘Ik steeg, wijl ik bemin!’

Mij wederhield geen werelds macht.
Daar mij Gods glimlach toog,
Dwong mijn geheven bloed met kracht
Ademloos mij omhoog.

En met het oog op God gevest,
Zing ik mijn minnen uit.
Toen zeide Hij: stort naar uw nest!
En 'k zonk zonder geluid.

Maar in mijn bang doorbeefde borst,
Brandt nog dit heilgenot:
Even dreef ik, ten hoogen horst,
Voorbij den glans van God.

En mòrgen op gesterkte veêr
Storm ik weer hemel ìn.
En jubel: ik bemin den Heer!
En weder: ik bemin!

Ik zal Hem zien, maar nu niet

Gij gingt de velden langs,
   Gij hebt den hof doorschreden.
Het koren deinde zwaar
   en kreeg een dieper glans.
Het ooft zwelt stralender;
   word ik alleen gemeden?
Nu Ge alles heerlijk maakt,
   Krijg ik alleen geen kans?

Ik hoorde U wel voorbij
   de kalme blaad'ren aaien,
En ruischen om de roos,
   die Gij zoozeer bemint.
Ik zag haar als een vlam
   opwolken en verwaaien.
Ik zag haar knop in slaap
   glimlachen als een kind.

Gij sloegt den hommel aan,
   die zoet begon te brommen,
En als een cello zong
   wijl hem uw lust bestreek.
Maar in geluid en licht
   Bleeft Ge U voor mij vermommen.
'k Bemerkte slechts: God kwam,
   vertoefde, en ontweek.

Uw glans verzwakte en daalde
en doofde voor mijn voeten.
Ik wist, U huldigend,
dat 'k voor de ruimte neeg.
Gij waart mij zeer nabij,
maar 'k mocht U niet ontmoeten.
'k Vermoedde waar Gij stondt,
ik kwam, de plek was leeg.

O Gij, verschrik'lijker
dan duizend legerbenden,
Wijl Ge ons, schoon ongezien,
omwemelt en omlicht.
Maar eenmaal roept Gij mij
en zult zelfs om mij zenden
En dan, verrast, nabij,
zie ik Uw aangezicht.

Besneeuwde Treurwilg

Mijn armoe deed U pijn,
En mijn verkleumde leden
Wilde Uwe deernis kleeden
In donzig hermelijn.

O God, wat valt dit zwaar,
Om zonder te versagen
Uw heerlijkheid te dragen,
En blijven stil en klaar.

Geluk nijpt meer dan nood.
Hebt Gij dit tijdlijk pronken
Uw zwakken knecht geschonken
Tot een bekoring groot?

Nooit brenge uw gunst ten val.
En moge ik straks ontberen,
Ik ben een boom des Heeren,
Die weder groenen zal.

Tulpen

Ze zijn veel trotscher dan de rozen
En zeer gelukkig en alleen.
Stil heeft eenelk zijn deel gekozen
Van 't leven; en 't is elk gemeen.

Zij smeeken: Heer, ik sta te branden!
Alleen voor U ben ik gesmukt!
En voelen door dezelfde handen
Zich tot een zelfde doel geplukt.

Zoo heeft Gods liefde hen gevonden
Tot leven en tot dood bereid.
Zij staan zeer stil en schoon, verslonden
In de aanblik van Zijn heiligheid.

De Stamroos

Dank, God, dat eindelijk ontbloeit
Al wat mijn lot besluit.
Lang ingekort en opgesnoeid,
Schiet ik sterk tot U uit.

Als een fontein zijn waaier spuit,
Botte om mij loot en rank.
Maar weggetikt werd elke spruit.
Mijn stam bleef vrij en frank.

En 'k werd getooid met 't schamel snoer
Van snoei en wasdoms merk,
Hoe meer ik machteloos ervoer
Uw teêr en schamper werk.

Al driftiger, al heviger
Was 't leven dat ik zoog.
Doch Gij weerhield mij steviger,
En perste 't sap omhoog.

Maar nu, na jaren ongeduld,
Laat uw bedwang mij los.
En eensklaps ben ik ingehuld
In schaamte om eigen blos.

Naakt, en in nood, een roode vlam,
Bied ik mijn liefde, en tril
Vol vreezen, of Uw aandacht kwam
Tot wat genomen wil.

Ik hef de schaal met eigen bloed
   Dat ik met vreugd verschonk,
En murmel: drink Uw lang tegoed,
   En leeg mij in één dronk!

O weiger niet mijn geurigheid
   Al is zij aardsch en zoel.
Ze is smartelijk voor U bereid.
   Drink, Heer, en maak mij koel!

Ik rek mij hooger tot Uw hal!
   Laat mij nu niet vervreemd,
Of 'k ruk mij los, totdat ik val,
   Een sneeuwbui, in Uw beemd!

En weigert Gij den toegang nog,
   'k Ontblader voor uw deur.
O God, mijn *ziel* bereike U toch
   En steig' tot U als geur!

Rozebottels

Moest gij u daarom zoo vermoeien
Met roekeloos en snel te bloeien,
Dat der ellenden zware tooi
En aller vreugden licht allooi
Werd afgeschud en weg zou wijken
Voor het beschaamd verheven prijken
Van Uw geduldig zwellend hart?
De purpren rozebottels gloren
Nu lust en lijden uitverkoren
In hen één zalig leven werd.

De Beukenheg.

Stug in den grond gestooten,
Met wortels ruig als pooten
En zwaren klauw,
Dicht op elkaar gedrongen
En wild ineengewrongen:
Wij zijn het grauw!

De menigten, die 't leven
Elkander overgeven
Schier onbewust;
Die gul hun nooddruft deelen,
En gram elkaar ontstelen,
Maar zonder lust.

Doch als wij stil verzaamlen
Van elke ontbloote en schaamle
Den kleinen zucht,
Dan snellen onze trotsche
Schreeuwen omhoog als knotsen!
Wij willen lucht!

Zie, boven ons vermoeien
Hoe enkle twijgen woeien
Gelijk een vlag.
Wij kromden onze schoeren
Nog dieper en wij zwoeren:
Een ruimer dag!

En grimmig zijn de loten
Als stekels uitgeschoten
En bijten zon!
En staan als kandelaren
Met brándend lichte blaren
En strálen zón!

Zoo zegeviert het leven!
Wij slieren langs de dreven
En slingren over 't pad
En waaien langs gezichten
Ons schaduwen en lichten
Met schamp en spat!

Eindelijk vrij! o Meester!
Gerechte! die geen heester
Of boom beperkt,
Hebt Gij 't armzalig dringen
En smartelijk verwringen
Eindlijk gemerkt?

Het knakte en het knapte! -
Wij voelen de oude slapte
En lijden straf!
De Hovenier beteugelt
Wat zich in drift bevleugelt
En breekt het af.

Verslagenen, gewonden,
Van top tot teen geschonden
Verbergen wij 't gezicht.
Maar onze wortels woelen
O God, naar Uw bedoelen,
Naar licht!

De Heidestruik

Dat ik zou kùnnen dulden,
schiept Gij mij taai en sterk,
God, die mijn jeugd vervulde
met moeite en slavenwerk.

Ik werd geroofd, geschonden,
mishandeld vaak en veel.
Gekoppeld en gebonden
wrocht ik in stal en deel.

Vroeg heb ik moeten dragen
wat ouderdom slechts past:
Zat zijn van uur en dagen
Als veler jàren last.

En 'k zuchtte: o Albehouder!
breekt Gij *mijn* leven stuk?
Maar stoerder droeg mijn schouder,
torschte mijn schoft het juk.

Toen, 't was mild voorjaarsweder,
hebt Gij mijn aangezicht
Weer jong gemaakt en teeder,
en lachte ik weer tot 't licht.

O liefderijke Wreker,
die let op ieders nood,
Nu, aarzelloos en zeker
erken 'k Uw goedheid groot.

Want plotsling doet gij blijken,
en dit is 't zoetste loon:
'k Ben rijker dan de rijken
en boven schoonen schoon.

Getooid als koningskindren
houd 'k met U open hof.
En velen zijn mijn mind'ren
en liggen slaafs in 't stof.

Geen huis is mij gesloten;
men heeft mij schoon geroemd,
Omdat Gij den verstoot'nen
eert en hebt zoon genoemd.

En gaat men mij benijden,
en haat men mij uit leed,
Ik wil alleen belijden
wat mij uw liefde deed.

Mijn levensdriftig prijken
hoe vast ik hechte aan de aard,
Wordt enkel naar U reiken,
mijn ziel streeft hemelwaart.

Mijn purperen gewaden
spreid ik als een tapijt.
Tot, heerlijkste genade,
Uw voet er over schrijdt.

Ik heb 't gerucht vernomen,
men fluistert het alom,
Dat Gij welhaast zult komen.
Och, kom tot mij; Heer, kom!

De Rogge

De rogge schoot in de aar,
En heel het veld ging wuiven.
Nog enkle dagen maar
En alles stond te stuiven.

Een zoete witte wolk
Rees, en is neêrgestreken.
Het harig arenvolk
Kwam ros er uitgekeken.

En stille staat 't en helt.
Wat open was gebloeid
Sluit zich tevrede', en zwelt.
De rogge ruischt en groeit. -

En 'k zag de wereld aan,
Die zwatelt en trotsch relt.
Hoe schamel lijkt Gods graan
Naast 't welig roggeveld.

O duizendkoppig volk,
Dat deint naar op en neer,
Godzelf daalt in een wolk.
Zijt stil, ontvangt den Heer.

En weest zeer stil en kent
Slechts zuiverheid en rijpt,
Tot God zijn maaier zendt,
En u de sikkel grijpt.

Chrysanthemen

Miraculum Coeli.

Wàt van het edel kruid
In hevigheid ontloken,
Nu gij uw tocht besluit,
Tot afscheidsgift gebroken?

En van uw lippen kwam:
‘Laat mij dit mogen nemen.’
Uw hand beroerde en nam
De stille chrysanthemen.

O wonder, wat gebeurt?
Verheven afscheidsnemen,
Hoe fel en hoe verkleurd
Versterft gij, chrysanthemen!

Zoo vaal als mullig duin,
Sneeuwwit en guldengeel en
Opaal, vlampaars en bruin
Als gloeiende struweelen,

In fonkeling en pracht,
Sterk, staat gij te verflensen,
Als toortsen in den nacht
En vol ontbloeide menschen.

In oude tijden stierf
Zoo trotsch in praalgewaden,
Die in den strijd verwierf
De hemelsche genade.

Maar zou een vluchtig mensch
Naar vliedend ciersel haken?
Met God verzoend, och, 'k wensch
Als doodstooi slechts een laken.

Mij dekk' van hoofd tot hiel
Het vlekkelooze linnen,
En wit voer' God mijn ziel
Zijn koningshoven binnen.

Maar jeugd, die stil verblijd
Lacht bij het afscheidnemen,
Zij glorieus gewijd
Een tuil van chrysanthemen.

Wij naderen het Doel.
O hemelsche gezichten,
Chrysanten, kalm en koel,
Staan in den tuin te lichten.

De Eik

God liet mij kiemen en 'k bezweek
En priemde tot het licht, en streek
Mijn leven open en bevond:
Mijn schaduw schoor den grond.

Ik hief mij smeekend tot Gods pracht
En dieper boorde ik aardes nacht.
En teederder zoog ik mij vast
En harder werd mijn bast.

Door ondergrondsche kracht en zon
Was 't dat 'k mijn zware schoonheid won.
Nu stort 'k alleenlijk uit mijn heil
Door bliksem en door bijl.

'k Sprak..... en de hemel knalde en borst,
Gods fluitend vuur heeft mij ontschorscht
En afgeknapt; vlijmscherp en lomp
Dreigt mijn verwoeste stomp.

Breid Uw ontzetting over mij,
Laat geen mij naderen dan Gij!
Omtuin zoo ver ik schâuwde 't erf,
Tot 'k voor Uw glimlach sterf.

De Linden

Door de gekierde blinden
Drijft met het luwtje zoet
De geur der goede linden,
Die dringt in ziel en bloed.

Hun groote schaduwkronen
Vol heimelijk geruisch
Verlokken om te wonen
Die nergens is tehuis.

Den zwerver, die zijn voeten,
Gevoelloos moe, nauw dorst
Te strekken, doet hun zoete
Geur slapen, ruim van borst.

Zij schutten met hun lommer
En spillen geuren mild,
O hart, en voor uw kommer,
Wie heeft er troost gespild?

Wie breidt zijn forsch getakte
Tot een prieel van lust
Over uw moede zwakte?
Waar vindt gij heul en rust?

Daar zinkt een zuiv're zoetheid
Die met al vragen spot.
De linde geurt vol zoetheid
En zoet doorgeurt u God.

De Wijnstok

Hoe roept Gij uit mijn dorheid
en dommlende ouderdom
De ranken vol van leven
de drift der jeugd weerom?

Bekapt, gekerfd, geschonden,
genageld aan den muur,
Sloot gij mijn vochte wonden
door loutrend hemelvuur.

En waar Uw liefde 't wilde,
dat 't leven oorsprong nam,
Wrong zich tot U en trilde
een lot gelijk een vlam,

En hief zich het doorzonde
en zonnegloeiend blad
Tot U, die me in mijn wonden
zocht en hebt liefgehad.

En als Uw gloed gaat zwellen,
schuil onder groene huif,
In zoete schaamte rondt zich
de muscadelledruif.

Dees kranke stok, verwaarloosd,
vondt Gij nog goed en eêl?
Zoo drink mijn drank van minnen
in mijn doorlucht priëel.

En sta ik aanstonds weder
    berooid voor U en naakt,
Zoo neem mijn hout, dat 't eindlijk,
    vlam in Uw vlammen, blaakt.

Tijdens Onweer

Verheevne, die in vuur en vlam
Zoo menigmaal terneder kwam,
Op bliksemenden wagen
Uw knecht hebt thuis gedragen,

Wij zien het hoe de steile wolk
Ineenstort tot een dwarrelkolk
En opwaarts zweeft in dampen
Staat er uw ros te stampen.

Gedenk aan al wat is bezield,
Laat de oogst ten velde niet vernield
Zijn als Ge uw hagelbenden
Hier wilt terneder zenden.

Och, dat ons oog uw wonder zag!
Behoed ons voor den donderslag!
Ons huis, ons bloed, onszelven,
Laat niet door 't vuur bedelven.

Och Heer, Gij weet hoe 't hart ons prangt,
Nog aan dit nietig leven hangt,
Maar wilt Gij alles samen,
't Zij 't Uwe, neem het, amen.

Najaar

't Ooft dat door vurig zonnestreelen
Vol zoetigheid gezwollen was,
Zinkt van de zwakgedragen stelen
En schuilt zijn blos in 't dauwig gras.

De groene bolster berst in 't zwellen,
De gelende kastanjelaar
Strooit vruchten, die zichzelven pellen,
Ten voeten van den wandelaar.

In goedheid heeft de leege wingerd,
Die mild ons dorsten heeft gestild
Zich lichtend om het huis geslingerd,
En, méér, de wilde vlamt en trilt.

't Al geeft zijn best; och God, ons leven
Is mede naar den herfst gerukt.
Maar och, de vruchten die wij geven,
Verdienen niet dat Gij ze plukt.

Doch wilt Gij in Uw goedheid zenden
Een lange najaarsdag vol zon,
Misschien mocht iets zijn groeien enden
En rijpen dat men 't plukken kon.

De Vangst

De netten worden opgehaald.
Tot 't dolboord ligt de bom gevuld.
De tanen visschers staan, omhuld
Van zilver met smaragd bemaald.

Bij deinende ebbe in zachte bank
Schuurt stroef de schuit en lost zijn last.
De schop schept en schier op den tast
Vult men de mand met levend blank.

De vrouwen zeulen korf bij korf
Van boord en venten al in 't dorp.
En reeds deed God zijn handen open
En strooide, een schelle bui van sneeuwen
Confetti, in de baai de meeuwen,
Die gierig zich in 't water doopen.

Vaas met Judaspenning en Pauweveeren

Hij keek met innigheid naar 't zuiver licht
Dat milder scheen waar het zacht ging verglijden
Over de witte penningen, de zijden
Ovalen, die zoo simpel en zoo slicht
In stillen deemoed stonden opgericht,
En met hun zilverigen glans verblijdden,
Als handen bleek door lang en heilig lijden,
En 't lachen van een kinderaangezicht.

En rond hen wuifde breed, een welig heir,
De bonte trotschheid van de pauweveer
Met blauwgroen fonkelen en gouden pralen.
Zij wierpen hoog een schaduw van hun pracht
Over den nederigen blanken dracht:
Vroomheid moet lichten en wat schoon is stralen.

Shakespeare

Hij kende 't schoon beweeg van edelvrouwen,
Van koningen en dartel ambachtsvolk;
Van minnenden en sluipers met de dolk
In drukke stad en vredige landouwen.

Bij glans van maan en flakkrende flambouwen,
Onder den schijn van zon, in regenwolk,
Bij feest, op kerkhof, bij den heksenkolk,
Durfde hij levens wrevel aan te schouwen.

Hij proefde, walgelijk, de gal van kwaad,
Hij leed de kwaal van ontrouw en van haat,

En ter genezing werd hem ingeschonken
De liefde, en hij werd van liefde dronken.

En 't eigen lijden en zijn zoet ontzetten
Verborg hij stil in stralende sonnetten.

Ludwig II

Hij was zóó vol van hooge majesteit,
Dat hij zijn leven met geen mensch kon deelen,
In schoonen waanzin bouwde hij kasteelen,
Die hij bewoonde in zuivere eenzaamheid.

Daar werd tot helle werklijkheid zijn droom.
Blinkend verrezen zijn beminde helden:
Siegfried, die het geduchte monster velde,
En Parzival, zoo dwalend en zoo vroom.

Soms snelde 't landvolk in den winternacht
Gelukkig opgeschrikt uit slaap, naar buiten.
Wild zwalkte fakkellicht langs duistre ruiten,
Een slede suisde langs in blinde jacht.

En als zij huivrend keerden in hun woning
Zegenden zij den eenzame, hun koning.

Jan Mankes

Hij heeft de dieren en de stille dingen
Met sterke aandachtigheid tot zich genomen
En lichtend zijn zij weer aan 't licht gekomen,
Wijl zij het lichten van zijn ziel doorgingen.

Hij liet zijn teerheid als verhelderingen
In oogen stralen, om een mond verdroomen.
En koel en klaar liet hij de zoete roomen
Rozen verrijzen uit hun mijmeringen.

En soms heeft hij het schemeren en streelen
En strengelen van haren en fluweelen
Gezichten in een levend licht gesteld.

En stil zijn bleekend aangezicht gegeven
In vreemden luister of zijn rijpe leven
Blank uit het blinken van zijn wezen welt.

Bruidje van Thijs Maris

Als grijze zijde door het licht
Gesleten en gebleekt is deze
Verbeelding van een aangezicht,
En schaduw van een teeder wezen.

Wat rees in droomen zonverguld,
Is in vermoeden weggegleden
En aarzelt tot den dag te treden
In nevelingen ingehuld.

Stil werden de oogen opgeheven
In dit gezicht dat zich verheft,
En als een weide is die beseft,
Dat er een gloed komt nederzweven.

Maar nòg is zij van mist omgeven,
Die stralend 't eerste zonlicht treft.

Het Groninger Hoogeland

I. Het land.

't Is alles eenvoud wat uw stoerheid sierde,
En alledaagsch bij werelds wufte pronk:
Het zwaatlend koren rond de heilge wierden,
Uw kolken waar kasteel en kerk in zonk;

Temidden graan en bontbebloemde weien,
Waar de gelatenheid zichzelf bedroomd,
De nuchtre pracht der rijke boerderijen
Met breede schuren tusschen schraal geboomt';

De polders met hun angstige eenzaamheden,
Waar de een'ge leeuwrik onder 't blinkend zwerk
Het brandend hart is, vreemd aan teederheden
En moede van der handen dienend werk.

Stil - uit een dorp galmt klaar Gods eeuwge vrede;
't Verweerde luien van vervallen kerk.

II. Het Volk.

Zij kennen niet den delicaten zwier
Van de gebaren, en het soepel spreken.
De woorden die zij uit hun harten breken
Zijn luid; hun lachen schuimt als donker bier.

Zij werken machtig, wild is hun plezier;
Brutaal wordt ieder vreugde aangekeken.
Hun feesten razen, en de nachten bleeken
Als 't dorp nog davert van dans en getier.

Hun wezen is als van gewone bloemen,
Die sedert jaren in hun tuinen staan,
Waarover met een traag eentonig zoemen
In zwaren vaart de donkre hommels gaan.
Maar wie hun hart wint ziet wat zij nooit noemen,
Den gouden vloed van liefdes honing aan.

De Vlieger

De wereld zonk, de dorpen en de steden,
Kleurige vlekken, werden weggewischt.
De wereld zonk, een glinstring in den mist,
En ook de wolken vielen naar beneden.

O blauwe ruimten, wie eens heeft doorleden
Uw leegten, schriklijker dan iemand wist,
Laat door ellenden noch verlangens list
Zich weer verlokken tot uw eenzaamheden.

De motor ronkt de hoogten uit hun dommel,
Als op een heeten dag een groote hommel
De diepte van de stilten maakt bewust.

En zaalger slaakt het hart zijn ademhalen,
Wanneer wij weder naar het leven dalen
Met al zijn lijden en met al zijn lust.

De Harpspeler

Mijn handen wachten op de snaren
Tot al Gods rillingen bereid,
In hoop dat Hij mij wil doorvaren
Als een saisoen van lieflijkheid.

Doch vreeselijk is Zijn bewegen.
Mijn door de Geest gefolterd bloed,
Springt als een lenig roofdier tegen
De harp die kreunt en snikt en woedt.

Ik ben van de aarde weggeheven,
Zoo machtig ondervind ik Hem.
En Hij daalt neder tot het leven
En overheerscht het door mijn stem.

Hij heeft de wereld ingenomen
Met toorn, met lachen, met geween...
Dan mag ik uit Zijn lust herkomen
Vermoeid en ziek en zeer alleen.

Mild heeft mij de avond ingesloten,
Mijn handen voelen nog geril
En schomlen als ontladen booten
En wiegen traag zichzelven stil.

En ook mijn ziel wordt stil gewiegeld:
't Omvlierde wed waar wijd en wit
De bleekende avond zich in spiegelt;
En aan haar stilte ontsterft ook dit.

En ik ben nacht, en voel toch wakker
    Hoe God in geur en glans zich boog.
Maar morgen, leeuwrik van den akker,
    Zingende pijl, lied, suis omhoog.

De Moeder

Onze stugge wil ketst af vaders gezag.
Als een klimroos hangt moeders mildheid over.
Een blik voor ons alleen, een verholen lach,
En haar stem als een vogel in avondloover.
Slechts moeders liefde blijft een arm hart over
Als de wereld tot puin stort met één slag.

Alleen zij heeft ons sombere hart bezeten.
Voorzichtig heeft zij het aangeraakt.
Onze verlangens en 't angstig geweten
Heeft haar goedheid glanzend en stil gemaakt.
Haar bidden heeft ons den dood ontreten.
Wij zijn in haar- en Gods-armen ontwaakt.

Als een hyacinth heeft ons kiemen gedreven
Op haar bloed en zoog om te bloeien kracht.
Zij liet zich willig welken; elk leven
Verslindt ander leven tot eigen pracht.
Ach, het kan nimmer zonsopgang geven
Zonder een ondergang en een nacht.

Avondwandeling

Hij zag vervaard de vreemde schemeringen,
Het waaien dat de schaduws wakker maakt
Om schomlende lantarens, en het naakt
Glanzen der ziel in de beschenen dingen.

De hekken klapten en er ging een zingen
Door 't riet, dat tot de duisternis ontwaakt.
De maan, die 't drijven van de wolken blaakt,
Strooide 't beschaûwde pad vol zilverlingen.

Hij was tot de geheimen ingekomen
Van een vreemd leven, dat hem had genomen
En heerschte in adem en in bloedgeruisch.
Achter hem gleed zijn oude schaduw mede,
Maar was verzwonden op de donkre treden
Van het bordes, en hij trad vreemd in huis.

Salomo en de Koningin van Saba

Zij zag het heerschen van de stilte groot
Temidden van de duizend gouden schilden
Die duizend soldenieren blinkend tilden
En lieten vlammen als het morgenrood.

Verheven en verschriklijk als de dood,
En zacht als 't leven dat haar hart doortrilde,
Tusschen de twaalf ivoren leeuwen, rilde
Hij voor haar bloode liefelijke nood.

Toen 't bloed zwaar door haar tengre wezen suisde
Was het alsof zij eenzaam groeide en ruischte,
Een krank riet voor den wijden horizont.

En 't licht zag opgaan, en hoe 't licht verstilde
En roerloos werd terwijl haar schâuw nog trilde,
Zóó was zij toen zij voor zijn glimlach stònd.

Elia op Horeb

Hij boog zich en rees moede weder,
En dacht: God is een wreker heet.
En langs zijn natte haren kleed
Siste de felle bliksem neder.

Nu komt de Heer, dacht hij, en waaide
Schier van het kantelende blok.
Aan den gezwiepten dennestok
Was hij de vlag die klappend zwaaide.

De aard beefde en spleet, vuut floot voorbij,
En vlamde naar zijn dorre ellende.
En weder, wijl hij God niet kende,
Dacht hij: nu komt de Heer tot mij.

En reeds doorrilde hem de kilte
Van de avondval, toen zijn gemoed
Werd als een dal vol zonnegloed,
En God sprak in zijn zuivre stilte.

En als een bieze boog hij neêr
Door liefde en teederheid verslonden,
En rees, een gunstling van den Heer,
En ging, want hij had God gevonden.

Christus' Ommegang in het Westen

I.

Hij gaat niet meer ontfermend door de straten
   En predikt niet in danshuis en in kroeg.
   Hij waarschuwde en Hij noodigde genoeg,
En is reeds bezig met ons te verlaten.

Meent gij, dat Hij ons honen en verwaten
   Glimlachen, als vanouds, geduldig droeg?
   Die feestelijk Hem uit zijn hart verjoeg,
Kan Hem niet biddend weder binnen praten.

Hij keert niet in, tot rijken noch tot armen,
   En schoon Hij eens in Goddelijk erbarmen
   Den disch van hoeren en van zondaars koos,
Zij hadden zich met boete en rouw gereinigd.

Maar dit geslacht, getuchtigd en gepijnigd,
   Roemt in zijn zonden en blijft goddeloos.

II.

Maar werd een eed ook menigmaal geschonden,
Wie zich tot God keerde in zijn angst en rouwen,
Schoon hij niet in Zijn oogen durfde schouwen,
Al stamelend: mijn zonden, o mijn zonden!

Heeft altijd weder Zijn gena gevonden.
Hij toornt niet tegen zulken, maar op lauwen,
En zalig worden die Hem blind vertrouwen.
Omdat Hij door beloften is gebonden.

O zekerheid, die Hij ons Zelven gaf!
Hij kan niet van den grootsten zondaar af,
Die zich in 't Reine Bloed weer vlekloos baadde.

Daar Hij Zijn Wezen niet vernielen kan,
Vervult Hij trouw de leege zielen van
Verworpenen met zalige genade.

Revius.

't Was of de Schrift *zijn* levensloop verhaalde:
Oorlogen, twisten, vlucht en goeden keer,
En zijn hardnekkig ijvren voor den Heer
En hoe zijn hartstocht overwon en faalde.

Godschenner was spanjool en kananiet.
En in de gramschap van zijn visioenen
Vertrapte hij hun wapens en blazoenen,
En een triomfgeschrei barstte uit zijn lied.

Maar in den avond als het schemerlicht
Blank liet den wand met perkamenten banden,
Bad hij ootmoedig met verstilde handen:
Och Heer, *mijn* zonde toog U voor 't gericht.
Dan spleten òp des hemels steile wanden
En de eeuwigheid doorspoelde zijn gezicht.

Dullaert

Hij was zeer ziek, en wist 't en kloeg niet veel,
Maar greep papier en stift en teekende.
En dikwijls vonden zijn welsprekende
Vrienden hem starend naar een klein paneel.

Jaren geleden was hij deze knaap.
Zijn wang werd bleeker en zijn heldere oogen
Lagen iets dieper, van 't hoog voorhoofd bogen
De lokken ruiger langs zijn holle slaap.

Dan, droef, nam hij de ziekentroost en bleef
Gods stille komst met de avondwind verbeiden.
En langde naar de ganzepen en schreef
Woorden vol broeiend goud en paars als moer
En purprig schaduwend van Christus lijden,
Wiens troost en heil hij sidderend ervoer.

Lodensteyn

Hij was zoo teeder van geweten, dat
Hij 's Heeren avondmaal niet uit wou reiken
Toen zwaargetabberd met hooghartig kijken
En kwijnend in haar kant, de zonde aanzat.

Hij laakte den gewilden vrijen wil
Als mommerij voor wilkeur van regenten.
Zij lieten tegen hem pamfletten venten
Hij lachte kalm als om een kindergril.

Zelf vastend, liet hij wijn en eedle spijs
Genieten in de kaarge godsgestichten.
Hij troostte met leerstellige gedichten.
Maar soms begon een zoete en simpler wijs.
Dan kwam hij uit de klare godsgezichten
Als kind terug; maar hij wàs moe en grijs.

Jan Luyken.

Trillend verrees hij uit den witten dauw.
De hanen kraaiden luid en achterdochtig.
De koeien in de melkbocht brulden tochtig.
Hij zong zijn maische liedjes voor een vrouw.

Plotseling greep de ziekte hem; aschgrauw
Van wangen en zijn angstige oogen vochtig,
Bad hij: ach Heere God! mijn hart is lochtig.
Laat me als een vinkje zingen in Uw kouw.

Hij werd gezond en zag de wereld schooner
Dan vroeger, en hij etste de aardbewoner
In glanzende opgang en in naar verval.

Zijn zangen werden seinen en symbolen
Voor wie lichtzinnig aarzelen en dolen,
Want Christus' min doorlichtte hem en 't al.

Bilderdijk

Hij werd hoogmoedig, want hij was alleen,
En zwak, en dong reeds vroeg naar eer en rechten.
Spijtig dacht hij aan God en zijn ziek been:
Hij had geen kameraad om mee te vechten.

Hij las, en leerde talen en hij las,
En schreef de minnedichten na der ouden.
Zijn geest vergiftigde, zijn vleesch genas.
Bedwelmd van zinnen minde hij en trouwde.

Hij hield zijn eed aan vaderland en vorst,
Maar was gelukkig toen, door ongodisten
Verbannen, hij zijn huis ontvluchten dorst.
Levenslang moest de Heiland met hem twisten.
Maar eindlijk door berouw en lijden klein,
Schreide hij: God, genade, ai maak mij rein.

De Martelaar

Toen heeft zijn hart, lang door zijn angst belet,
Een wraakschreeuw naar den hemel uitgestooten
En in Gods ooren donderden de schoten
Die deze ziel losbrandde tot ontzet.

En God kwam neder; en dit grijs benet
Gelaat werd van Zijn heerlijkheid omvloten
En onaantastbaar; en zijn vuist' ontsloten
Als knoppen, en ontbloeiden in gebed.

En toen de beul in een beklemmend zwijgen
De vlammen door het drooge rijs liet stijgen,
Scheen 't of zijn hoofd den dood begroetend neeg

En 't was of men de armelijke resten
Verbrandde van ruw neergehaalde nesten,
Terwijl een vogel ruischende ontsteeg.

Paulus

Men kwelde hem om raad, terwijl hij wrocht.
Titus las voor; hij griste in kemelshaar.
Zijn geest bezwierf den hemel, en zijn schaar
Sloot driftig, wijl hij driftig woorden zocht.

Lucas schreef wat hij sprak: ‘gij, duurgekocht,
Verslaaft ge u weder aan den leugenaar?
Ik ban u uit (en grootsch was zijn gebaar)
En bid dat God uw ziel behouden mocht’

Schuw zwegen allen; kalmer sprak hij weder:
‘Broeders en vaders, kind'ren, 'k min U teeder.
'k Groet u met mijn gezellen in den Heer.
Om u te redden heb ik hard geschreven.’ -
Hij nam de stift, waar Lucas was gebleven,
Wierp hij zijn naam in groote letters neer.

De Herders.

Rondom hen werd de wereld wit.
God strooit zijn englen neêr als rijm.
En aarzlend nam hun hart bezit
Van 't simpele geheim.

Der eeuwen zwellende ongeduld
Ging eindelijk te bloeien aan.
God heeft zijn heerlijkheid verhuld
En is als kind ontstaan. -

De heemlen deinden licht en luid,
En 't drong hun zinnen huivrend in:
God, die zich in het vleesch besluit,
Neemt heden een begin.

De nacht stond donker om hen heen,
Toen zei er één, met schorre stem,
En allen rezen: 'k hoor geween!
En ging naar Bethlehem.

Zij vonden Jozef tranenblind
Maria afgemat van smart.
Toen koosden zij en kusten 't Kind
Met handen ruw en lippen hard.

Bij het Kruis

Clamans voce magna.

Gij roept, maar wie durft U te roepen,
O Majesteit aan 't barre kruis?
Ik sta te midden van de troepen
En het hartstochtelijk gespuis:
De Farizeeërs met de woorden
Van God en Mozes in den mond,
En 't schuim dat U in 't sterven stoorde,
Als waart Ge een uitgeworpen hond.
Wie roept U aan, in uw geschonden
Ornaat, schoon nog vol hoogen gloed,
  Koning vol wonden,
  Koning vol bloed!

Vreesachtig, nu de nacht gaat dalen,
En niemand mijn ontroering ziet,
Durf ik Uw bangen kreet herhalen,
En roep: God! God! vergeet mij niet!
Hoort Gij mij? kunt Gij in uw lijden
Nog letten op wat ik begeer?
Gij doet met macht de wolken scheiden
En zegt geduldig: zie Uw Heer!
Zie zonder vrees naar Mijn geschonden
Gelaat in doodelijken gloed.
  Uw Heer, vol wonden
  Uw Heer, vol bloed!

Ik *zie* U Heer, láát men mij grijpen,
En als Uw volger, scheldend slaan,
En huilend met de touwen knijpen
En sleuren om naast U te staan.
Scherp steekt het paard de felle horzel
Om buit van 't zoete levensbloed,
En druiven perst men graag te morzel,
Die sappig zijn en heet van gloed.
Hoe eerder in den dood gezonden,
Hoe eerder ik U weer ontmoet,
    Koning vol wonden
    Koning vol bloed!

Helaas, 'k bèn niet bespot, bespogen,
De dronkenen van dollen haat
Schudden hun vuisten voor *Uw* oogen
Hun blik schiet vuur naar *Uw* gelaat,
Uw wang ontverft, Uw oogen vallen,
Ik zie 't verstijven van Uw leên....
Ik hoor de koopren hoornen schallen,
Krijgsvolk en kijkers stroomen heen.
Maar in deez korte stille stonde
Streef ik Uw rusten tegemoet,
    Koning vol wonden,
    Koning vol bloed!

O troost, die van Uw groote rusten
Naar 't hijgen van ons wezen vliet.
Er is geen jagen meer van lusten,
En dóód is eindelijk 't verdriet.
Gij hebt, een boek met zeven zegels,
Voorgoed 't oud leven dicht gedaan.
Eens, samen, lezen wij de regels,
Verlosser en verloste uit waan.
Voor eeuwig ben ik U verbonden,
Ge ontsteekt mijn hart in hemelgloed,
    Koning vol wonden,
    Koning vol bloed!

Emmaus

Hun stemmen waren bits geweest
Tegen den vreemden vreemdeling.
Nu schreden zij met stiller geest
Nevens hem door de schemering.

Zij zaten in de schemering.
En het gezegend avondbrood
Ontviel de hand die het ontving.
En Hij ontvlood,

Want zij herkenden; en ontdaan
Zochten zij blij zijn jongren weer.
Toen in hun midden, als de maan
Tusschen de sterren, rees de Heer.

Hemelvaart

Licht huift om hen de blauwe kolk
Des hemels, dien de Heer doortrekt.
Toen heeft Hij troostend met een wolk
Hun heimwee overdekt.

En vlak nabij ontsprong een stem:
(Gods bode is een fontein van licht)
- Verkondig in Jeruzalem
Zijn weerkomst ten gericht.

Een korte spanne dekt dit floers
Uw oogen voor zijn majesteit. -
Toen voelden zij zich heengeleid
Gelukkig en jaloersch.

Nòg stelt Gij tusschen ons de wolk,
Schoon haar Uw heilig vuur doorglom.
O, wanneer stòrt Gij tot Uw volk?
Kom, Heere Jezus, kom!

Pinksteren

O Geest, toen Gij ternederkwaamt,
En voor hun oog gestalte naamt,
Doorzonk den hemel ademloos
Een stille witte vlammenhoos.

Boven hun lichaams donkre zuil
Verscheen een zacht bewogen tuil
Van licht, en glinsterende gleed
Het neder langs hun schamel kleed.

Hun mengelmoes van woorden vaal
Klonk ieder als zijn moedertaal.
In menschenwoord, op menschen wijs
Geeft God Zijn heilgeheimen prijs.

Geen is zoo druk, geen leeft zoo snel,
Of hij hoort Uw vermaning wel:
De storm steekt op, de noodklok luidt,
De wereld wijkt, o mensch, trek uit!

Die U in vlammen openbaart,
Wiens adem door de wereld vaart,
Die 't al bezielt, doordring ons 't meest,
Ken ons, dat wij U kennen, Geest!

Slapen gaan

De witte sterren breken
Door duisternis en wind.
Ergens begint een kind
Zijn nachtgebed te smeeken,
Zijn oogen dicht, en blind
Gedekt door warme handen.
En klaar en kalm begint
In hem een licht te branden.
Hij draagt waar geen op let,
In zich uw milde stralen.
Woordeloos wordt 't gebed
En zwaar zijn ademhalen.
Hij slaapt zeer stil, geweld
Van wind kan hem niet wekken.
De witte sterren trekken
Over een sneeuwen veld.

Zult Gij

Zult Gij niet, nu de duisternis begint
Als moeder met een kaars zijn bij een kind?
Haar schaduw valt stil langs 't gelaat der knapen,
Die stug en wrevelig zijn ingeslapen.

Zij heeft der handen onrust zacht beschermd,
Zich over hun verlatenheid ontfermd,
Teêr-trotsch gestreeld het haar der groote zonen,
En in haar droomen zullen zij nog wonen.

Zij weet niet, wat er in hen brandt en woelt,
Maar als hun wang haar aadmend kussen voelt,
Ontspant hun voorhoofd en hun slaap wordt lichter.

Nadert Gij mij nu nacht en slapen naakt?
En wordt mijn slapen door U licht gemaakt?
Die steeds nabij zijt, nadert Gij mij dichter?

De Zieke 's Avonds

De boomen druipen nog
Zwaar in den avend,
De rozen ruiken nog,
Hoe zeer gehavend.
De bui heeft uitgebuid,
De rust keert weer.
De dag is uitgeluid,
Nu komt de Heer.

't Werk werd niet afgedaan,
Maar afgebroken.
Weinig heb 'k afgestaan,
Veel kwaads verstoken,
Hóópte ik maar als een knaap,
Op mòrgen weer!
Snel roeien dood en slaap
Mij tot den Heer.

De Heer is uitgegaan
Knechten te zoeken.
Schamelen neemt Hij aan,
Weigert de kloeken.
‘En zou er in Uw stad
Voor mij niets wezen?’
‘Stil’, zegt Hij, ‘rust nog wat,
Gij moet genezen.’

Avondregen

Er was een zacht gedruppel in de blâren
Of nu de zomerregen zou beginnen.
En traag gleden de schemeringen binnen
Van buien, die ons dreigend overvaren.

De geur van vocht en bloemen vloeide samen
En dreef de paden rond als lichte nevel.
Bleek uit den damp hief zich de roode gevel.
Toen kletsten groote druppels aan de ramen.

En gij: het leven is niet te vertragen.
De bui komt zwaar en driftig nederslaan
Gelukkig wat gered is en geborgen.

Maar ik: zie hoe gerust de rozen staan,
En hemels wreede lafenis verdragen.
Zij dulden sterk en bloeien tegen morgen.

Na de Bui

De bui was nog niet afgedreven,
Toen wij bedroefd den tuin in gingen.
Waar afgerukt de rozen dreven
En hulploos in de struiken hingen.

Haar zon doorflonkte bengelingen
Woei de verzwikte goudenregen
Ons als een wolk van vonken tegen
En weerde ons drentlend naderdringen.

Een zoete witheid, een zacht geuren,
Een gulden schemer ging verzweven
Toen teederen en schoonen vielen.
De bui trekt af; en wij bespeuren
Dat sterker lot wordt uitgedreven
En 't bloeien gaat in onze zielen.

Najaar

Hoe zijt Gij tot mij gekomen
Zoo gelukkig en zoo laat,
Nu de zon de kale boomen
Weerloos met zijn gloed doorslaat,
En de landen overstroomen
En hun leegte vullen gaat?

Alle schaduw moest verdwijnen
Voor Ik vol naar binnen zeeg
En mijn onweerstaanbaar schijnen
Heeter werd en hooger steeg,
En van uit den kristallijnen
Hemel tot ùw diepte neeg.

Al verhullen, al versteken,
Moeite en vrees blijkt nutteloos
Nu 'K uw sidd'ren en verbleeken
Stil doe zijn en overbloos,
In 't gesloten oog Mij teeken
Als een felle roode roos.

Langzaam boren, langzaam dringen,
Langzaam stuwen tot het merg
Mijn verrukkingen en dwingen
Tot de liefde die Ik verg.
En ùw hart zal móeten zingen
Als 'K tot bloei de wereld terg.

't Is niet te zeggen

't Is niet te zeggen, Heer, hoe zoet
    Gij voor de ziele zijt,
Ze is als een roos die bloeien moet
    In haar eenvoudigheid.
Het is een zwellen zwaar en lang,
Een heil dat zalig maakt en bang,
    Gedragen onbezweken.
Maar met een heimelijke vrees.
Dat het geluk, zoo 't hooger rees,
    Moet breken!

Dan berst de spanning; 't uur is vol.
    En uit de wondre breuk
Beurt zich de roos, een kleurge bol
    Vol balsemende reuk.
O, niemand zegt in woorden uit,
Heer, wat Gij voor de ziel beduidt.
    't Is winnen in bezwijken,
Zinken van heil in dieper heil.
En stil en schoon staat ze onderwijl
    Voor U te prijken!